

Poetas Just. Marcinkevičius „Dienoraštyje be datų“ rašė: „Noriu tikėti, kad mes visada glausimės prie poezijos medžio kamieno – ir džiaugsmo, ir liūdesio valandą ieškosime užuovėjos gyvenimo skersvėjuose sužvarbusiai sielai. Ir visi sutilpsime.“ Šiuos žodžius prisiminiau klausydama mūsų gimnazijos moksleivių ir nuoširdžiai džiaugdama, kad dar yra mokinių, kurie nesirenka lengviausio kelio – slysti paviršiumi, būti su „kietais“, paklusti bandos jausmui... Jie dar nori, o gal išdrįsta, atkreipti dėmesį į tai, kas šiandien jaudina, dėl ko neramu, kodėl vis mažiau laiko lieka tam, kas, atrodo, savaime suprantama – geram žodžiui, nesavanaudiškam poelgiui, dėmesiui šalia esančiam ir jo reikalingam. Ir nors meninio skaitymo šventėje dalyvių kasmet mažta, galima pasidžiaugti, kad skaityti, dalintis ateina vis brandesni jauni žmonės, o jų pasirinkti tekstai vis gilesni, sudėtingesni, keliantys gyvenimo prasmės, žmogaus buvimo pasaulyje klausimus, kai nebebijoma kalbėti nei apie meilę, tegu ir neišsipildžiusią, nei apie vaikystę, kuri – kaip gaila! – be krislelio šilumos, nei apie žmogaus buvimo trapumą. Susidarė įspūdis, kad šiųmečiams meninio skaitymo šventės dalyviams puikiai suvokiama, kad žmogus esi tiek, kiek tau rūpi kiti, kad žodį, kaip ir jausmą, reikia branginti, kad nevalia jo paleisti vėjais... Ir kad sunkiausia gyvenime pereiti tuos tiltus, kad būtum sąžiningas pats sau.

Džiugu, kad gimnazistai tai įrodė. Mus, lietuvių kalbos mokytojas, pavaduotoją ugdymui Violetą Židoniene, sujaudino Tomo Lesučio (4e kl.) nuoširdžiai perskaitytas P. Širvio „Laiškas Alpūnei“, susimąstyti apie praeitį ir ypač apie šiandieną paskatino Mindaugo Činčio (3a kl.) itin subtiliai perskaitytas Žibintininko Motiejaus monologas iš Just. Marcinkevičiaus poetinės dramos „Katedra“. Atrodo, kad Žibintininko monologas – tai perspėjimas mums, dabarties žmonėms:

Tik negriauk!

Dėl dievo meilės, tik negriaukit nieko.

Nugriauti pastatą – juk tai tas pats,

Kaip nužudyti žmogų.

Įsiklausyti į žodžio skambesį, paprastumą akino Karolio Rimšos (3d kl.) skaitomi Šekspyro sonetai. Rodos, girdi tokius paprastus žodžius, o draugėn sugulę, jie sužėri neregėtom spalvom. O kur dar įpareigojimas (gal perspėjimas?) mums, žmonėms, gyvenantiems XXI-ame amžiuje, kad saugotume, brangintume tai, ką turime, ir vieni kitus. Kitaip, „Jei po tūkstančio metų kada čia užklysi, keleivi,/ Ir ant pilkaltinio aukšto sustojęs žiūrėsi liūdnei, – / Pagalvok, kad gyventa, kad plaukta, kad trenktasi laivo/ Į pajuodusį krantą... / Pelenai, pelenai, pelenai (S. Geda). Šią skaudžiai atvirą ir geliančią tikrą tiesą apie žmogų ir atmintį išsakė Tomas Gustas (4b kl.), perskaitęs S. Gedos eilėraštį „Giesmė apie šventąją Lietuvos upę“. Jautriai į klausančius prabilo Urtė Oniūnaitė (4e kl.), pasidalijusi B. Radzevičiaus novele „Kaltė“, sujaudino Gustė Kublickaitė (1c kl.), perskaičiusi D. Jazukevičiūtės romano „Anarchistės išpažintis“ ištrauką. Ačiū tariame ir devintokei Kotrynai Veikalaitėi, ir dešimtokams Nedui

Serpauskui (2c kl.), Gabrielei Kaveckaitėi (2a kl.), kad leido pajusti, jog meninis žodis nenuvils, nes jis auga iš dieviško žodžio, kuris turi giliausią prasmę.

Šiandien tikrovė gelia. Todėl laikymės už saulės gijos. Juk tol, kol dar turime tokių mokinių, kaip dalyvavusieji meninio skaitymo šventėje, galime leisti sau pasvajoti, kad kažkur, visai šalia, keliauja idėja puošti pasaulį gerumu ir naivumas – tuoj bus šviesiau. Nuo žodžių, tylos, žvilgsnių... Nuo žmogaus prakalbinto žolyno, kuris tuomet ryškiau žydi, o debesys tampa puresni.

Lietuvių kalbos mokytoja Birutė Krajinienė

